

7. 7. 2005

ID: 34477

Výpověď z důvodu nadbytečnosti

Má-li dojít k rozvázání pracovního poměru výpovědí podle fikce nadbytečnosti [§ 46 odst. 1 písm. c) zák. práce] danou v souladu s § 65 odst. 3 zák. práce, může tak zaměstnavatel učinit kdykoli od doručení rozhodnutí o odvolání z funkce zaměstnanci; taková výpověď ale nemůže vést ke skončení pracovního poměru dříve než v den, v němž nastává účinnost odvolání z funkce.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 521/2003, ze dne 14.11.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce P. T., zastoupeného advokátkou, proti žalované V., a.s., zastoupené advokátem, o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp.zn. 40 C 58/2000, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. listopadu 2002, č.j. 16 Co 314/2002-162, tak, že rozsudek krajského soudu se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dopisem ze dne 5. 6. 2000, žalovaná sdělila žalobci, že jej odvolává z funkce 020-obchodní ředitel akciové společnosti V. a že „výkon funkce končí dnem 7. 6. 2000“.

Dopisem ze dne 6. 6. 2000, sdělila žalovaná žalobci, že mu dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce „ve vazbě na ustanovení § 65 odst. 3 zák. práce“ z důvodu nadbytečnosti, neboť na základě odvolání z funkce ze dne 5. 6. 2000 skončí dnem 7. 6. 2000 výkon funkce obchodního ředitele žalované, kterou dosud zastával, a žalovaná nemá pro něj práci odpovídající jeho kvalifikaci ani jinou vhodnou práci.

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu odůvodňoval zejména tím, že odvoláním z funkce pracovní poměr nekončí a že žalovaná měla v době výpovědi možnost jeho dalšího pracovního zařazení na jinou práci odpovídající jeho kvalifikaci nebo alespoň na jinou pro něj vhodnou práci. Žádné z uvedených volných míst mu však nenabídla.

Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 9. 8. 2001, č.j. 40 C 58/2000-91, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Dospěl k závěru, že žalobce tím, že „odsunul“ aktuální přehled volných pracovních míst, aniž se k němu vyjádřil, bez jakýchkoliv pochybností vyjádřil, že nabízená volná pracovní místa odmítá, a že tak byly po jeho odvolání z funkce splněny podmínky pro dání výpovědi podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 24. 1. 2002, č.j. 16 Co 379/2001-123, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stejně jako soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že žalobce byl odvolán z funkce ke dni 7. 6. 2000 a že výpověď z pracovního poměru převzal dne 6. 6. 2000, a to pro nadbytečnost, ačkoliv ještě dne 6. 6. 2000 nebyl nadbytečný a zastával nadále funkci obchodního ředitele žalované. Z těchto skutečností však soud prvního stupně nevyvodil žádné právní závěry, když se jimi nezabýval, ačkoli předpoklady pro podání platné výpovědi soud zkoumá podle stavu v době výpovědi. Nesouhlasil ani se závěrem soudu prvního stupně o splnění nabídkové povinnosti žalované tím, že žalobci byl předložen přehled volných míst k 30. 5. 2000, neboť žalobci nebylo sděleno, která konkrétní místa z předkládaného seznamu mu byla nabízena, a nelze zjistit, zda mu byla nabízena všechna místa v seznamu nebo jen některá z nich. Soud prvního stupně se též nezabýval tím, zda zaměstnavatelka - žalovaná určila k přijetí návrhu dohody o dalším pracovním zařazení zaměstnanci přiměřenou lhůtu s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 23. 5. 2002, č.j. 40 C 58/2000-136, určil, že výpověď z pracovního poměru daná žalobci přípisem žalované ze dne 6. 6. 2000 je neplatná, a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 19.400,- Kč k rukám advokátky. Vycházejí ze „závazného právního názoru“, který vyslovil odvolací soud ve zrušovacím usnesení ze dne 24. 1. 2002, č.j. 16 Co 379/2001-123, dovodil, že výpověď z pracovního

poměru byla dána žalobci předčasně, neboť žalobce byl odvolán z funkce až ke dni 7. 6. 2000 a nemohl tedy být dne 6. 6. 2000 ještě nadbytečný. Teprve až po odvolání z funkce, tedy po 7. 6. 2000, kdyby žalovaná neměla pro žalobce jinou práci odpovídající jeho kvalifikaci, popř. jinou pro něho vhodnou práci, nebo by žalobce takovou práci odmítl, by byl dán výpovědní důvod podle § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce.

K odvolání žalované Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 28. 11. 2002, č.j. 16 Co 314/2002-162, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady odvolacího řízení 5.150,- Kč k rukám advokátky. Považoval za správné zjištění soudu prvního stupně, že žalobce byl odvolán z funkce ke dni 7. 6. 2000 a že výpověď z pracovního poměru převzal dne 6. 6. 2000, ačkoli téhož dne ještě nebyl nadbytečný a zastával nadále funkci obchodního ředitele žalované. Protože platnost právních úkonů, včetně právních úkonů učiněných podle pracovněprávních předpisů, je třeba posuzovat k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn, splnění povinností zaměstnavatele vyplývajících z § 65 odst. 3 zák. práce se zkoumá vždy podle stavu v době výpovědi. Protože ke dni doručení výpovědi z pracovního poměru žalobce nebyl ještě zaměstnancem odvolaným z funkce, nebyly k tomuto dni splněny hmotněprávní podmínky podle § 65 odst. 3 zák. práce.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalovaná namítá, že žalobce byl odvolán z funkce dopisem ze dne 5. 6. 2000 s tím, že výkon jeho funkce končí dnem 7. 6. 2000. Písemnost převzal dne 6. 6. 2000 a současně mu bylo nabízeno jiné zaměstnání, které odmítl. Teprve po odmítnutí nabízeného místa mu byla dána výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce, kterou převzal 6. 6. 2000. V ustanovení § 65 odst. 3 zák. práce není nikde uvedena lhůta, kdy po odvolání z funkce, za podmínek tam uvedených, lze zaměstnanci dát výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce. Žalobce v momentě odvolání z funkce věděl, že jmenovanou funkci nebude nadále zastával, a bylo v jeho zájmu vyřešení jeho dalšího zaměstnání u žalované, a to buď přijetím nového pracovního místa, nebo výpovědí z pracovního poměru. Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto, když podle jeho přesvědčení soudy obou stupňů správně vycházely z názoru, že platnost právních úkonů je třeba posuzovat k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn. Vzhledem k tomu, že splnění povinností zaměstnavatele vyplývajících z § 65 odst. 3 zák. práce je předpokladem pro podání platné výpovědi z pracovního poměru, děje se zkoumáním podmínek uvedených v tomto ustanovení vždy podle stavu v době výpovědi. Protože žalobce byl zaměstnancem odvolaným z funkce teprve dne 7. 6. 2000, nebyly dne 6. 6. 2000 splněny hmotněprávní podmínky výpovědi podle § 65 odst. 3 zák. práce.

Nejvyšší soud ČR jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba posuzovat - s ohledem na to, že výpověď z pracovního poměru byla žalobci doručena dne 6. 6. 2000 - podle zákona č. [65/1965](#) Sb., zákoníku práce, ve znění do 30. 6. 2000 [tj. před účinností zákona č. [29/2000](#) Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), a zákona č. [155/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [65/1965](#) Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony] - dále jen „zák. práce“.

Podle ustanovení § 65 odst. 3 zák. práce uplynutím volebního období, odvoláním z funkce ani vzdáním se funkce pracovní poměr nekončí. Zaměstnavatel se zaměstnancem dohodne jeho další pracovní zařazení u zaměstnavatele na jinou práci odpovídající jeho kvalifikaci, popřípadě na jinou pro něho vhodnou práci. Jestliže zaměstnavatel nemá pro zaměstnance takovou práci nebo zaměstnanec ji odmítne, je dán výpovědní důvod podle § 46 odst. 1 písm. c); odstoupné poskytované zaměstnancům při organizačních změnách náleží jen v případě rozvázání pracovního poměru po odvolání z funkce v souvislosti s jejím zrušením v důsledku organizační změny. Pro skončení tohoto pracovního poměru platí jinak ustanovení o skončení pracovního poměru sjednaného pracovní smlouvou.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno, že žalobce byl z funkce „020 - obchodní ředitel“ žalované odvolán dopisem ze dne 5. 6. 2000 s tím, že „výkon funkce končí dnem 7. 6. 2000“. Dopisem ze dne 6. 6. 2000, který téhož dne převzal, mu žalovaná dala výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zák. práce „ve vazbě na ustanovení § 65 odst. 3 zák. práce“ z důvodu nadbytečnosti, neboť po jeho odvolání z funkce, kterou doposud zastával, nemá žalovaná pro něj práci odpovídající jeho kvalifikaci ani jinou vhodnou práci.

Platnost právních úkonů (včetně právních úkonů učiněných podle pracovněprávních předpisů) je třeba posuzovat, jak

správně uvedly soudy obou stupňů, k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn (srov. § 240 odst. 1 a 3 zák. práce). Tuto zásadu soud uplatňuje i při posuzování platnosti právních úkonů směřujících k rozvázání pracovního poměru. Vzhledem k tomu děje se zkoumání podmínek pro dání výpovědi z pracovního poměru podle stavu v době výpovědi. Právní účinky výpovědi z pracovního poměru nastávají okamžikem, kdy výpověď byla doručena druhému účastníku. Z toho vyplývá, že k tomuto okamžiku (to je ke dni, k němuž ve smyslu ustanovení § 266a zák. práce byla výpověď doručena, popř. se považuje za doručenu) musí být též zjišťováno, zda byly splněny všechny podmínky pro dání výpovědi.

Ze znění ustanovení § 65 odst. 2 zák. práce vyplývá, že zaměstnanec není ze jmenované funkce odvolán dnem, kdy o jeho odvolání bylo rozhodnuto, ani dnem, kdy mu rozhodnutí o odvolání bylo doručeno, ale teprve dnem, ke kterému odvolání z funkce fakticky nastává (§ 65 odst. 2 in fine zák. práce), tj. dnem následujícím po doručení odvolání z funkce, není-li v odvolání z funkce uveden den pozdější.

Již od doručení rozhodnutí o odvolání z funkce oba účastníci pracovního vztahu (zaměstnanec i zaměstnavatel) mají vědomost o tom, kdy (ke kterému okamžiku) zaměstnanec přestane jmenovanou funkci vykonávat. Není žádného důvodu, aby již v této době také neřešili, jaké bude postavení zaměstnance poté, co výkon funkce skončí. Má-li tedy dojít k rozvázání pracovního poměru výpovědí podle fikce nadbytečnosti [§ 46 odst. 1 písm. c) zák. práce] danou v souladu s § 65 odst. 3 zák. práce, může tak zaměstnavatel učinit kdykoli od doručení rozhodnutí o odvolání z funkce zaměstnanci; taková výpověď ale nemůže vést ke skončení pracovního poměru dříve než v den, v němž nastává účinnost odvolání z funkce (výkon funkce končí) – srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1797/97, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek číslo 9, ročník 1999, pod pořadovým číslem 54.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nejvyšší soud ČR jej proto zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.) a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní poměr \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Převedení zaměstnance na jinou práci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Plat](#)
- [Doručování](#)
- [Pracovní smlouva](#)
- [Bezpečnost a ochrana zdraví při práci](#)
- [Konzumace alkoholu na pracovišti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)